

คำวินิจฉัยของ นายมงคล สระแก้ว ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑๑/๒๕๕๑

วันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๑

เรื่อง ศาลจังหวัดนนทบุรีส่งความเห็นกรณีคู่ความโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ใช้บังคับแก่คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๔๕/๒๕๓๑ และที่ ๔๔๓๒/๒๕๓๖ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

ปลัดกระทรวงยุติธรรม มีหนังสือลงวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๑ ส่งเรื่องศาลจังหวัดนนทบุรีส่งความเห็นของ นางศิริพร พรสุทธิชัยพงษ์ ผู้ร้อง ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่าคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๔๕/๒๕๓๑ และที่ ๔๔๓๒/๒๕๓๖ ใช้บังคับคดีแก่ผู้ร้องซึ่งเป็นจำเลยที่ ๖ ในคดีดังกล่าวไม่ได้ เนื่องจากบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ใช้พิพากษาคดีไม่ได้ดำเนินการให้ถูกต้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๔๑ วรรคสอง เกี่ยวกับการลงชื่อของผู้พิพากษาในคำพิพากษาศาลฎีกาไม่ครบถ้วน แม้ประธานศาลฎีกาจะรับรองว่าผู้พิพากษาที่ไม่ได้ลงชื่อได้ร่วมประชุมปรึกษาเป็นองค์คณะและลงนามไว้ในต้นร่างคำพิพากษา แต่ประธานศาลฎีกาไม่ได้จัดแจ้งว่าผู้พิพากษานั้นมีความเห็นพร้อมด้วยคำพิพากษานั้น จึงไม่ชอบด้วยกฎหมายเพราะไม่ครบองค์คณะผู้พิพากษาศาลฎีกา คำพิพากษาศาลฎีกาทั้งสองตกเป็นโมฆะ ไม่มีผลใช้บังคับแก่คดีและยังไม่ถึงที่สุดตามกฎหมายและบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลใช้บังคับคดี คือ พระราชบัญญัติควบคุมการเช่านา พ.ศ. ๒๕๑๗ ได้ถูกยกเลิกไปแล้วก่อนวันที่โจทก์ฟ้อง คำพิพากษาศาลฎีกาทั้งสองไม่ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ และขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๓๓ อันเป็นเหตุให้บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าว กฎ หรือข้อบังคับที่ใช้คำพิพากษาศาลฎีกาที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเป็นอันใช้บังคับมิได้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๖ จึงส่งความเห็นมาเพื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามความในมาตรา ๒๖๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

พิเคราะห์แล้ว มีปัญหาต้องพิจารณาในเบื้องต้นว่า ผู้ร้องมีสิทธิขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยเรื่องนี้ได้หรือไม่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๖๔ บัญญัติว่า “ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัติ มาตรา ๖ และยังไม่มีการวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลรอกการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นเช่นนั้นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่าคำโต้แย้งของกลุ่มความตามวรรคหนึ่งไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย ศาลรัฐธรรมนูญจะไม่รับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณาก็ได้

คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้ใช้ได้ทุกคดีทั้งปวง แต่ไม่กระทบกระเทือนถึงคำพิพากษาของศาลอันถึงที่สุดแล้ว”

มาตรา ๒๓๓ บัญญัติว่า “การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีเป็นอำนาจของศาลซึ่งต้องดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ ตามกฎหมาย และในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์”

มาตรา ๒๓๖ บัญญัติว่า “การนั่งพิจารณาคดีของศาลต้องมีผู้พิพากษาหรือตุลาการครบองค์คณะ และผู้พิพากษาหรือตุลาการซึ่งมิได้นั่งพิจารณาคดีใด จะทำคำพิพากษาหรือคำวินิจฉัยคดีนั้นมิได้ เว้นแต่มีเหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุจำเป็นอื่นอันมิอาจก้าวล่วงได้ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

มาตรา ๖ บัญญัติว่า “รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ บทบัญญัติใดของกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ บทบัญญัตินั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้”

เห็นว่า ผู้ร้องอ้างว่าคำพิพากษาศาลฎีกาทั้งสองตัดสินไม่ครบองค์คณะผู้พิพากษาศาลฎีกาสามนายเป็นการไม่ชอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๕๑ วรรคสองและขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๓๓ เป็นเรื่อง que se ผู้ร้องเห็นว่ากระบวนการทำคำพิพากษาของศาลฎีกาดังกล่าวไม่ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งได้บัญญัติรับรองสิทธิของผู้ร้องไว้ซึ่งผู้ร้องไม่มีโอกาสโต้แย้งคัดค้านได้ก่อนอ่านคำพิพากษาศาลฎีกา และศาลจังหวัดนนทบุรีได้ส่งเรื่องมาให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ตามมาตรา ๒๖๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงมีเหตุสมควรรับเรื่องของผู้ร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย

ส่วนประเด็นหลักของคดีว่าคำพิพากษาศาลฎีกาดังกล่าวมีผู้พิพากษาศาลฎีกาลงชื่อในคำพิพากษา ๑ ท่าน และมีบันทึกของประธานศาลฎีกาจดแจ้งว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาอีก ๒ ท่านได้ลงชื่อไว้ในต้นร่างคำพิพากษาแล้ว โดยไม่มีข้อความว่าผู้พิพากษาศาลฎีกา ๒ ท่านดังกล่าวมีความเห็นพร้อมด้วยคำพิพากษานั้น เป็นการไม่ชอบด้วยกฎหมายคือประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๕๑ วรรคสอง และขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ เห็นว่า ผู้ร้องได้อ้างในคำร้องว่าศาลฎีกาได้มีคำพิพากษาที่ ๒๘๕๒/๒๕๕๐ ซึ่งเป็นคดีเรื่องเดียวกับคดีนี้แต่ผู้ร้องไม่เห็นพร้อมด้วย คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๘๕๒/๒๕๕๐ วินิจฉัยสรุปได้ว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาอีก ๒ นาย ที่ได้ลงชื่อในต้นร่างคำพิพากษาแล้วแต่ได้เกษียณอายุราชการ ๑ นาย และย้ายไปดำรงตำแหน่งอื่น ๑ นาย ก่อนที่จะลงชื่อในคำพิพากษาดังบันทึกของประธานศาลฎีกา ต่อท้ายคำพิพากษาศาลฎีกาดังกล่าว การที่องค์คณะผู้พิพากษาศาลฎีกาลงชื่อไว้ในต้นร่างคำพิพากษาย่อมแสดงแจ้งชัดแล้วว่าองค์คณะดังกล่าวมีความเห็นพร้อมด้วยกับคำพิพากษานั้น เมื่อประธานศาลฎีกา

จดแจ้งเหตุที่ผู้พิพากษาคณะนั้นมิได้ลงชื่อโดยอ้างถึงการลงชื่อในต้นร่างคำพิพากษาเป็นสำคัญ จึงเป็นการปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๕๑ วรรคสอง ถือได้ว่าเป็นการร่วมปรึกษา คดีครบองค์คณะตามกฎหมายและเป็นคำพิพากษาที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว เมื่อศาลฎีกาได้วินิจฉัย ข้อกฎหมายว่าคดีนี้ได้พิพากษาคดีครบองค์คณะตามกฎหมายและเป็นคำพิพากษาที่ชอบด้วยกฎหมาย ในฐานะที่ศาลฎีกาเป็นศาลสูงสุดของศาลยุติธรรม คำวินิจฉัยของศาลฎีกาดังกล่าวจึงถึงที่สุดตามกฎหมาย ศาลรัฐธรรมนูญไม่มีอำนาจวินิจฉัยเรื่องดังกล่าวและต้องถือว่าคำพิพากษาศาลฎีกาดังกล่าวชอบด้วย กฎหมายแล้ว แต่เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๓๓ ได้บัญญัติให้การพิจารณา พิพากษาคดีของศาลต้องดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจที่จะวินิจฉัยว่าคำพิพากษา ศาลฎีกาทั้งสองดำเนินการตามรัฐธรรมนูญหรือไม่ เห็นว่าคำพิพากษาดังกล่าวได้ดำเนินการตามที่ รัฐธรรมนูญได้บัญญัติไว้ ข้ออ้างของผู้ร้องฟังไม่ได้ คำพิพากษาศาลฎีกาทั้งสองเป็นไปตามบทบัญญัติ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๓๓ แล้ว

ส่วนที่ผู้ร้องโต้แย้งในประเด็นว่า ศาลนำกฎหมายที่ยกเลิกไปแล้วมาใช้บังคับแก่คดีที่ผู้ร้องเป็น จำเลยนั้น เห็นว่า เป็นการโต้แย้งว่าศาลใช้กฎหมายไม่ถูกต้อง มิใช่โต้แย้งว่ากฎหมายนั้นขัดหรือแย้งต่อ รัฐธรรมนูญ กรณีจึงไม่ใช่เป็นเรื่องโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดีต้องด้วย มาตรา ๖ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ผู้ร้องจึงไม่มีสิทธิโต้แย้งตามรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๖๕ วรรคหนึ่ง

อาศัยเหตุดังวินิจฉัยมา จึงวินิจฉัยประเด็นหลักว่าคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๕๕/๒๕๓๑ และที่ ๔๕๓๒/๒๕๓๖ เป็นไปตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๓๓ แล้ว

นายมงคล สระแก้ว

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

